Novel·la L'illa de Giglio

Mar, sorra, infància

INÉS MACPHERSON

Si els llibres poguessin tenir una aroma diferent de la del paper imprès, *Jo tenia una illa* oferiria una barreja que probablement ens faria pensar en algun estiu del passat: el mar, la sorra, les xarxes dels pescadors i aquella rialla infantil que corria lliure pels carrers solitaris del poble, jugant sense pensar en el futur ni en els problemes que podien esperar amagats a la cantonada. Això no vol dir que aquesta novel·la ens parli únicament de la infantesa, però sí que parteix d'aquí per crear un paral·lelisme entre la seva vida i la de l'illa, com va creixent, com va canviant.

L'illa del títol, que fa referència a l'illa de Giglio, on l'autora, Lorenza Pieri (Lugo di Romagna, 1973) va passar la infantesa, és un lloc real, físic, però també és alguna cosa més. Una illa és un lloc que associem amb un espai idíl·lic, aïllat, allunyat del món; un microcosmos que podem mantenir intacte, ben resguardat, com els records. Per això l'illa acaba sent una geografia emocional, una manera de comprendre el món, el pas del temps i d'aquella lluita per voler ser sense perdre's del tot, sense abandonar l'essència.

Encara que aquesta és la primera novel·la de Lorenza Pieri, no és la primera vegada que escriu i es nota, per l'estil, pel ritme i per l'afecte que desprèn cada un dels seus capítols. L'estructura narrativa i la primera persona que ha creat ens ofereixen seients privilegiats per veure l'evolució de la Teresa, la protagonista, però també de les persones que hi ha al seu voltant. A través de les seves pors i els seus somnis, dels seus èxits i els seus fracassos, observem la història d'una família, però també la d'un país, la d'una època, la d'una illa.

La seva illa, aquell lloc que guarda els records de la seva infantesa, però que li permet obrir les finestres de la seva vida per airejar el passat i construir alguna cosa nova. |

Lorenza Pieri
Jo tenia una illa/Yo tenía una isla
NAVONA. TRADUCCIÓ AL CATALÀ: ANNA CARRERAS / AL CASTELLÀ: JUAN CARLOS GENTILE VITALE. 272/248 PÀGINES. 19 EUROS

Imatge de la tribu osage amb el president Calvin Coolidge el 1925 GETTY IMAGES

Novel·la David Grann narra els assassinats dels osage als anys vint

Indi ric, indi mort

ANTONIO LOZANO

A *Z, la ciudad perdida*, David Grann (Nova York, 1967) –un dels reporters més polivalents i brillants de l'escola d'excel·lència periodística que és el setmanari *The New Yorker*– va novel·lar l'obsessiva i a la fi suïcida recerca d'Eldorado per part de l'explorador Percy Fawcett durant els anys vint del segle passat. Contemplar la tasca d'investigació ingent duta a terme per l'autor en el seu següent treball, *Los asesinos de la luna*, convida a visualitzar-lo també com un boig posseït per un somni de grandesa, obrint-se camí pel seu propi Amazones de paper. "Mi pequeño despacho de Nueva York se había convertido en un almacén siniestro –llegim en un moment de l'obra–. En el suelo y los estantes se habían acumulado millares de páginas de documentos del FBI, informes de autopsia, testamentos y últimas voluntades, fotografías de escenas de crímenes, transcripciones de juicios, análisis de documentos falsificados, huellas dactilares...".

Anys de penetració en aquesta jungla, i posterior ordenació i clarificació de les muntanyes de material recopilat, han cristal·litzat en la millor formulació que pot adquirir un *true crime* de caire històric: atrapar amb la intriga, convèncer amb el rigor del retrat d'època i portar una mica de justícia poètica al present. Grann aborda un dels episodis potser menys coneguts del brutal tracte procurat a la població índia als Estats Units, una mena d'apèndix tenebrós al genocidi del qual van ser víctimes i un preludi a la seva actual situació d'ostracisme i indefensió.

Als anys vint del segle passat (per la mateixa època doncs que Fawcett es jugava la pell), un gir irònic del destí va voler que la comunitat índia dels osage, espoliada de bona part de les seves terres a Oklahoma i en molts casos desplaçada, trobés jaciments de petroli en els seus minvants assentaments. De la nit al dia aquells individus humils i apallissats, seguidors de rituals i modes de vida ancestrals, alhora que considerats poc més que salvatges per l'home blanc, van amassar fortunes i van començar a viure d'acord amb els privilegis i luxes que la riquesa els facilitava.

El que va venir després van ser els coneguts com a "anys del terror", una epidèmia d'assassinats sistemàtics d'aquests nou-rics, recorrent als mètodes més diversos (enverinament, bombes, trets al clatell...) amb l'objectiu d'apropiar-se dels títols de propietat dels seus terrenys. La magnitud del crim i la passivitat de les forces de les lleis locals, directament confabulades amb els perpetradors de la neteja ètnica, van forçar un naixent FBI a intervenir, tasca que va contribuir a la seva professionalització.

A més de descriure amb detall la transformació del paisatge físic i moral d'Oklahoma arran de l'arribada de la febre del petroli, i d'atendre a l'evolució de la feina detectivesca –un procés de domesticació que parteix del múscul i desemboca en la planificació, en ordre invers al mostrat per la literatura de gènere, on es passa de l'intel·lecte (la ment analítica del gos coniller) a la força bruta (el *hardboiled*)–, David Grann va conduint el lector per un laberint hipnòtic, farcit d'indicis i sospitosos que es resisteixen a ser definitius sota l'empara d'investigacions negligents o minvades per la falta de recursos criminalístics, però sobretot com a resultat d'un marc conspirador tan ben orquestrat que provoca esgarrifances.

Al contrari que el malaguanyat explorador Percy Fawcett, Grann sí que accedeix finalment al seu Eldorado (periodístic), un paradís de noves pistes, dades concloents i responsables desemmascarats que coronen amb brillantor una feina majúscula. |

David Grann
Los asesinos de la luna
LITERATURA RANDOM HOUSE. TRADUCCIÓ: LUIS MURILLO FORT. 356 PÀGINES. 20,90 EUROS.

Les obres de Grann a la pantalla gran

Després de l'èxit de *Z, la ciudad perdida* el 2009, James Gray la va portar al cinema el 2016 sota el títol de *La ciudad perdida de Z*. Més tard, Robert Redford protagonitzaria *The Old Man & the Gun* basada en un article de l'autor. Actualment, Scorsese està treballant en l'adaptació de *Los asesinos de la luna* amb Leonardo DiCaprio com a protagonista i la recent incorporació de Robert De Niro.